

Ilmasto- ja ympäristöhaittojen verotukseen tarvitaan laaja hiiliperusteinen malli

- Suomalaiset lisäävät kasvisten kulutusta omaehtoisesti. Lihaverolle ei ole perusteita eikä sen ilmastovaikutuksista ole tieteellistä näyttöä.
- Materiaaleihin, kuten muoviin, kohdistuvia sääntelyaloitteita on sekä Suomessa että EU:ssa yksinkertaisesti liikaa. Sääntelyä pitäisi arvioida kokonaisuutena ja välttää päällekkäisyyttä.

Ruuan kulutuksella on kiistatta ilmastovaikutuksia. Puhtaasti elintarvikkeeseen kohdistuva ilmastoperusteinen vero ei ohjaa ruuan tuotantoa tai kulutusta ilmastoystävällisempään suuntaan. Verotukseen tarvitaan laajempi hiiliperustainen malli, joka vie koko yhteiskuntaa kohti kestävästä kehitystä.

Ruuan ja sen tuottamisen vaikutuksia ilmastoon ja ympäristöön pitää arvioida koko elinkaarren ajalta. Esimerkiksi lihantuotanto on erilaista eri puolilla maailmaa. Tuotanto vaihtelee suuresti muun muassa intensiivisyyden tai laajaperäisyyden, tilakoon, rehuraaka-aineiden, eläinten hyvinvointisäännösten ja muun tuotanto-ohjeistuksen, lääkinnän ja eläinten hoidon mukaan.

Elintarvikkeiden pakkauksissa taas kuluttajien ohjaaminen esimerkiksi useita kertoja käytettäviin tai muovivaivojen korvaavien materiaalien käyttöön ei johda automaattisesti vähäisempään ilmasto- tai ympäristökuormaan.

Suomalaiset lisäävät kasvisten kulutusta omaehtoisesti

Lihaveroa on esitetty, jotta kasvisruuan kulutus lisääntyisi. Lihaverolle ei kuitenkaan ole perusteita eikä sen ilmastovaikutuksista ole tieteellistä näyttöä. Suomi syö 2018 -tutkimuksen mukaan suomalaisista lähes puolet aikoo lisätä kasvisruuan käyttöä. Lihatuotteissa 77 % kuluttajista pitää suomalaisuutta tärkeänä valintakriteerinä. Yli puolet kuluttajista arvioi ympäristön hyvinvoinnin vaikuttavan ruokavalintoihinsa.

Liha- ja eläinperäisten tuotteiden verottaminen heikentäisi huomattavasti suomalaisen lihan- ja maidontuotannon kilpailukykyä ja kannattavuutta. Samalla koko elintarviketeollisuutemme kilpailukyky heikkenisi, sillä maitotalous- ja lihatuotteiden valmistus kattaa 43 % elintarviketeollisuuden liikevaihdosta.

Suomalaisessa kotieläintuotannossa hyödynnetään niitä mahdollisuuksia, joita pohjoisessa sijaitsevalla, lyhyen kasvukauden maalla on. Täällä on nurmea ja runsaasti vettä eikä ylläpidosta tapahdu. Rehuviljan tuotanto onnistuu varmemmin ja laajemmalla alueella kuin leipäviljan. Suomessa on saatavilla paljon raaka-ainetta, joka ei kelpaa suoraan ihmisravinnoksi mutta joka on muutettavissa sellaiseksi eläintuotannossa.

Siat ja siipikarja syövät pääasiassa kotimaista rehuviljaa. Naudanlihantuotanto yhdistyy maidontuotantoon, joten ympäristövaikutukset jakaantuvat kummallekin tuotantosuunnalle. Kotieläintuotannon vähentäminen johtaisi proteiinia sisältävien tuotteiden ja raaka-aineen kasva-vaan tuontiin, huoltovarmuuden heikentymiseen sekä koko elintarvikealan kutistumiseen ja maaseudun tyhjenemiseen.

Kasvi- ja eläinproteiinin syöminen ja tuottaminen eivät sulje tosiaan pois.

Muoviverolle ei ole perusteita, uhkana ylisääntely

Ympäristöverotuksessa veron pitää kohdistua sellaiseen mitattavaan fyysiseen suureeseen, jolla on haitallinen vaikutus ympäristöön. Muovipohjaisille tuoteveroilta ei ole selkeää määritelmää tai oikeudenmukaista ympäristöperustetta.

Muovi on elintarviketeollisuudelle tärkeä pakkausmateriaali. Esimerkiksi elintarviketurvallisuuden näkökulmasta sillä on ylivoimaisia ominaisuuksia muihin materiaaleihin verrattuna. Toki muovia on osattava käyttää oikein ja vastuullisesti koko elinkaaren ajan.

Muovin korvaamista pakkauksissa muilla materiaaleilla tutkitaan jatkuvasti. Joissakin tapauksissa kuitupohjaisista materiaaleista, metallista tai lasista saattaisi olla korvaajiksi, mutta se ei silti välttämättä johtaisi kokonaisuuden kannalta hyvään lopputulokseen.

Suomessa muovipakkausten talteenotolle ja kierrätykselle on jo olemassa tehokas ja toimiva tuottajavastuujärjestelmä. Muovipullot taas kiertävät osana panttijärjestelmää. Elintarvikeyritykset ovat kaupan ohella suurimpia pakkausten kierrätyksen maksajia.

Muoviroskan päätyminen vesistöihin on vakava kansainvälinen ongelma. Asenteisiin vaikuttamalla pystytään vähentämään roskaantumista tehokkaasti ja lisäämään materiaalien saamista hyötykäyttöön.

Kiertotaloutta pyritään tällä hetkellä edistämään muun muassa useilla taloudellisilla ohjaukeinoilla, kuten jätemaksuilla, kaatopaikkaverolla sekä juomapakkausten verolla. Harkin-nessa ovat muoviveron lisäksi jätteenpolttovero, polton ottaminen päästökaupan piiriin sekä maa-ainesvero.

EU:ssa muoviin kohdistuu suuri määrä uusia sääntelyaloitteita. Neuvotteluja käydään esimerkiksi jäsenmaiden muovijättemaksusta (0,80 €/ kilo) osana EU:n budjettia vuosille 2021–2027) sekä arvonlisäverodirektiivin uudistuksesta.

Materiaaleihin, kuten muoviin, kohdistuvia sääntelyaloitteita on sekä Suomessa että EU:ssa yksinkertaisesti liikaa. Sääntelyä pitäisi arvioida kokonaisuutena ja välttää päällekkäisyyttä.

Lisätietoja:

Johtaja Heli Tammivuori, puh. 040 557 5667, heli.tammivuori@etl.fi

Toimialapäällikkö Anna Vainikainen, puh. 050 583 0478, anna.vainikainen@etl.fi